

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20,—, polletno K 10,—, četrtletno K 5,—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30,—. — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: 78
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.
Dopisi se pošiljajo uredništvu. Neprankirane pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglas se plača: peti vrt 15 v, samrtica, polena in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju pusti. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Volilci splošne kurije!

Dne 1. decembra, ko voli splošna kurija, napišite na glasovnice ime in bivališče samostojnih kandidatov, ki se glase:

Za sodni okraj: Ljubljanska okolica:

ANDREJ KNEZ
posestnik na Viču.

Za sodne okraje: Postojna, Senožeče, Lož, Ilirska Bistrica in Vipava:

FERDO GAŠPARI
živinozdravnik in posestnik v Postojni.

Za sodne okraje: Ribnica, Kočevje, Vel. Lašče, Žužemberk:

FRANC ANDOLSEK
posestnik v Vel. Poljanah.

Za sodni okraj: Novo mesto:

AMAT ŠKERLJ
posestnik v Gotni vasi.

Za sodna okraja: Metlika Črnomelj:

JOSIP FLEISCHMAN
posestnik v Metliki hiš. št. 45.

Za sodne okraje: Kranj, Škofja Loka:

FRANC DOLENC
posestnik v Stari Loki.

Za sodne okraje: Radovljica, Kranjska gora, Trzin:

ANTON KRŽIŠNIK
posestnik v Žirovnici.

Za sodne okraje: Kamnik, Brdo:

ANDREJ SLOKAR
poslovodja v Domžalah.

Za sodne okraje: Litija, Radeče, Visnja Gora:

IVAN TAUFER
posestnik v Zagorju.

Za sodne okraje: Krško, Kostanjevica, Mokronog, Trebnje:

FRANC ZUPANČIČ
posestnik na Rakovniku.

Za sodne okraje: Logatec, Idrija, Cerknica in Vrhnika:

FRANC MAJDIČ
živinozdravnik in posestnik v Logatcu.

Volilci! Možje! Pri volitvah vsi pogumno in brez strahu na volišče za svoje moše! Na noben način se ne pustite od nasprotnikov oslepariti za volilno pravico.

Mi kmetje vstajamo, in vas je strah!

Volilci! Slovenci!

Dne 1. decembra 1913 stopiti Vam bo zopet na volišče. Narodna Vaša dolžnost in čast Ljubljane Vas kliče, da izberete in odpošljete v deželno zbornico iz svoje srede moža, ki bo neustrašno in vestno zastopal Vaše gospodarske in narodne koristi. Narodno-napredne stranke kandidat za splošno kurijo v Ljubljani je dosedanji njen zastopnik v deželni zbornici:

Josip Turk

posestnik in podjetnik v Ljubljani.

Strankina čast in čast naše bele Ljubljane zahtevati, da združimo vse moči za sijajno zmago našega kandidata. Omahljivcev v naših vrstah ne sme biti!

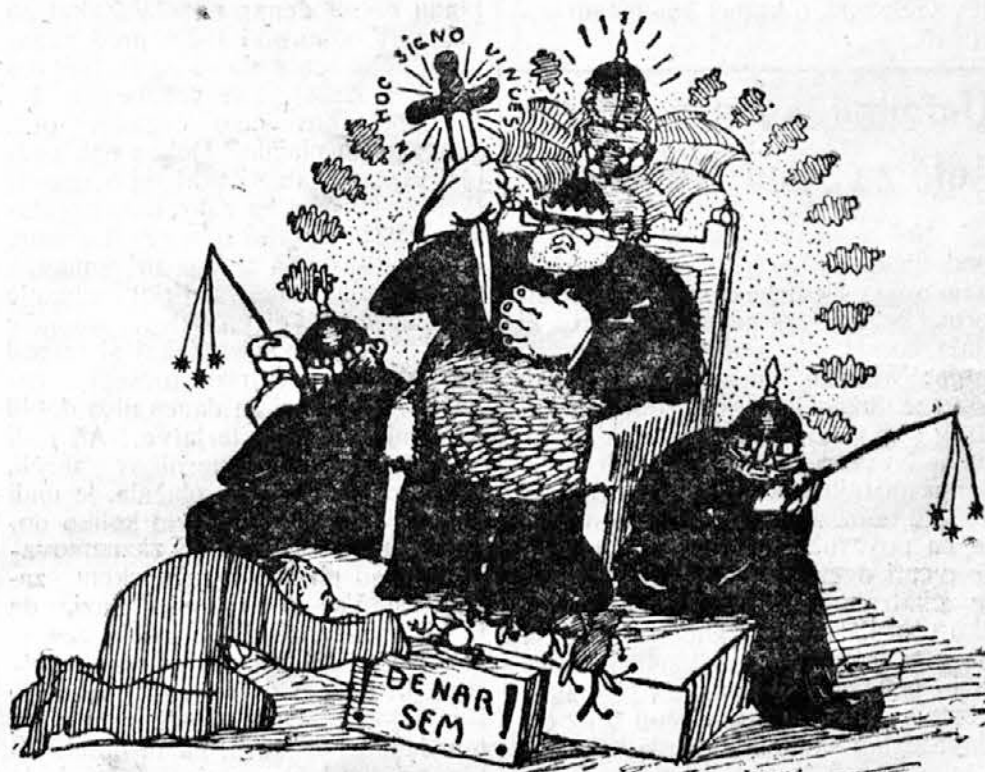
Volilci! Slovenci! Narodno-napredna stranka je vedno visoko dvigala slovenski prapor, prapor slovenske, napredne Ljubljane.

Zato pa Vas stranka poziva, da se ob sedanjih deželnozborskih volitvah združite vsi pod njenim praporom ter soglasno volite kandidata narodno-napredne stranke.

Z neustrašnim, odločnim nastopom in z strogo disciplino naših vrst, je zmaga — naša!

Izvrševalni odbor
narodno-napredne stranke.

Klerikalna strahovlada.

Slovenci! Osvobodite se! Danes vsi na volišče za napredne kandidate! Dol s klerikalizmom!

Goriško mestno gospodarstvo.

II.

Z narodnega stališča nam dela proračun znova kričevo krivico; predvsem v kulturnem oziru. Za šolstvo izda občina 277.083 K, in sicer za 6 ljudskih šol, ki se nahajajo v pravih palačah in 13 (trinajst) otroških vrtcev. Za takozvano slovensko šolo v Catinellijevi podrtiji je preloženih K 11.540, in sicer plačuje tukaj občina 4 učitelje, prostore in šolskega slugo z 8 otroki, medtem ko število učencev komaj dosega 20! Ta šola, ki je bojkotirana od Slovencev, ker je na periferiji mesta ter v nezdravih in neprimernih prostorih, je torej edina formalna drobtinica, ki je padla z mestne mize. Vsi drugi izdatki gredo v laške kulturne namene. Za Slovence, ki tvorijo polovico prebivalstva, se torej porablja le 4 odst. izobraževalnega proračuna, in še teh 4 odst. na način, ki je za nas žaljiv. Pod to postavko se iz mestnega žepa vzdržuje tudi laška godba z godbeno šolo, kar stane občino celih 25.000 K. Za nedeljsko zabavalnišče otrok se porabi 8136 K, za laško knjižnico 2000 K, za laške visokoležne in srednješolce 2000 K, za laško ljudsko vseučilišče 1000 K, za laško univerzo v Trstu je določenih 2000 K, za furlanski konvikt 3535 K, za laško šolarsko podporno društvo

3000 K, za Lego nazionale 400 K (?) za podporne zavode laških obrtnikov 3000 K. Razven tega pa si je za podporo laških kulturnih namenov pridržal občinski dispozicijski fond 22.300 K!

Ni treba povdarjati, da za slovenske kulturne namene nima občina denarja. Posebno nesramni izdatki so za italijansko godbo, toliko bolj, če uvažujemo, da je občina lani odpuštila vse tiste godce, ki so enkrat privatno godli v Trgovskem domu. — Podpora, ki jo dajejo za šulterajsko šolo, je pokrita pod firmo razne podpore.

Jako dragi so gasilci, ki morajo vsled tega seveda biti zagrizeni Italijani. Dasi uprava ogromno stane, se vendar plača županova povisa od 6 na 8000 K in se bo brezštevilnemu uradništvu delilo, če bodo dobri politični agitatorji, še posebne doklade v skupnem znesku 7789 K. Da je dobro skrbjeno za dijete občinskih svetnikov, se razume.

Jako zanimive postavke so posojila. Iz te postavke izhajajo, da hoče občina najeti novo posojilo v znesku 1.645.000 K, za katere proračunava 8 odstotne obresti v znesku 131.000 kron. To posojilo naj se porabi: za konsolidacijo starega posojila za kavalerijsko vojašnico, ki smo o nji že te dni pisali, sicer pa večina za zgradbo novih laških šol. Pridržujemo si o tem pisati še podrobneje kasneje.

Po vsem tem se vidi, da mestni očetje goriški niso samo slabi gospo-

LISTEK

M. ZEVAKO:

Srce in meč.

Roman iz francoske zgodovine.

A kljub temu, objemlje me in me omamlja... Lahko se borim proti njej — premagati je ne morem! Približala se je mrliču, sklonila se nad njim in mu začela govoriti z navnim zaupanjem:

Treba je, oče, da ti razložim! Ne misli, da sem pokvarjena hči, ki ne žaluje, ker jo je zapustil oče za vedno... Poslušaj me... poslušaj sladko tajnost, ki sem se jo bala razodeti svojemu gospodu in soprogu, tajnost, ki mu jo razodenem zdaj z veseljem in zanosom, ko sva stopila pred oltar... to tajnost izvesti, oče, prvi... Poslušaj... mati sem!... Mati... Ali zdaj razumeš, da morem hkrati plakati za odhajajočim in se smehljati njemu, ki prihaja!

Rdečica, nežnejša od zarje, ki se je svetila na nebu, se je razlila po njenem obrazu.

Pomislila je par trenutkov; nato, kakor da je storila važen sklep: »Otrok dobi ime matere... nje, ki sem jo tolikanj ljubila; imenovati ga hočem Lujza. Ah, dragec mali zakaj te ni že tu!... Zdi se mi, kakor da ga vidim... Lujza!... prelesto ime! Oh, oče, to bitje, ki spi pod mojim srcem, je moje edino ve-

selje! Lahko si misliš, da mi ni nevesečno postati soproga imenit. velikaša in dobiti mesto med odličnimi damami na dvoru; toda to, da dobi moj otrok ime... očeta... in kakšno ime! in kakšnega očeta! Oh, vidiš, na to sem ponosna, to me dela srečno, kakor ni bila nikdar nobena ženska na svetu!

Ah, uboga Ivana de Pien, v kateri se je oglašalo materinsko čustvo s tako nežno strastjo! Kdo ve, kakšno bodočnost ji pripravljala usoda morda ravno zaradi sile tega čustva!

Tisti hip pa se je oglašil v daljavi peket konjskih kopit.

»Tukaj je!« je vzkliknila mlada žena iz najgloblje dna svoje duše. Njene oči so se uprle v vrata, skozi katera je imel vstopiti njen dragi Franc.

Vrata so se odprla. Ivana, ki mu je hotela planiti nasproti, je obstala kakor okamenela, oblił jo je leden drhtljaj: vstopil je Francev brat.

Henrik de Monmoransi je storil tri korake in obstal pred njo s pokrito glavo, ne da bi se priklonil.

»Gospa,« je dejal, »prinašam vam novice, kakor mi velevala prisega, storjena to jutro; drugače me ne bi videli tu, v takšem trenutku in namesto njega, ki ste ga pričakovali...«

Ivana je vztrepetala v slutnji nesreče.

Henrik pa je dodal kratko in sirovo:

»Franc je odšel nocoj...« Slaboten vzdih se je izvil iz njenih prsi.

»Odšel?« je dejala plaho. »Odšel... a nedvomno se vrne kmalu, nemara še danes?«

»Franc se ne vrne več!«

Izgovoril je te besede s kruto razločnostjo smrtne obsodbe.

Ivana je omahnila in si dvignila obedne roki do trepetajočih grudi. Turbna misel, da jo je Franc zapustil, se je pojavila v njenem duhu. Njene oči so se ustavile z grozo na Henrika, ki je nadaljeval naglo:

»Vojna je tik pred izbruhom.

Franc je zahteval, doseget čast, da sme hiteti v Ternan in ustaviti tam armado Karla V... Ustavljati cesarja s peščico jezdecev, pa je toliko, kakor hoteti poginiti!... Da vam povem vso svojo misel, gospa... in tudi misel svojega brata: postavljen proti svoji volji pred izbiro, ali naj utaji zakon, ki ga obžaluje, ali si naj nakopije nemilost Konetablovo, v tej nerazrešni zagati si je izbral Franc izmed vseh samoumorov najslavnejšega, a tudi najgotovjše!

Ivana je prebledela kakor mrtvo truplo očetovo.

Strašen krik je planil iz njenega grla. Padla je na kolena. In v kruti bolečini, ki ji je krčilo srce, v bliskoviti katastrofi, ki jo je bila vrgla na tla, se je izrazil ves njen obup v eni sami besedi.

»Moj otrok!... ubogo moje de-

tel...«

Dolgo je ostala v tem stanju duševne uničenosti; pozabljalje navzočnost Henrikovo, pozabljalje mrtvega očeta, pozabljalje sebe, ah! sebe pred vsem... in izkušalje z junaškim pogumom vseh nesrečnih mater pogledati v obraz pogubi, ki je pretiła otroku, še preden je zagledal luč sveta.

Mati! V tej uri obupa je bila samo mati. In ko je vstala, je plamenela na njenem obrazu takšna odločnost, in v očeh ji je žarel tako vzvišen plamen materinstva, da se je Henrik odmaknil ves osupel, mrčan in trepetajoč.

»Dobro,« je dejala. »Kamor gre sopro, tja pojde žena! Še nocoj se odpravim v Tarnau!...«

»Odpraviti se... vi! je zagodrnjal Francev brat. »Bežite! Na to ni niti misliti! Prehoditi sovražno deželo, splaziti se skozi neprijateljeve čete... tega ne zmorete živi... Nikamor ne pojdete!«

»Kdo mi zabrani?« je vzkliknila v nekakem vžičenju.

»Jaz!« je velel Henrik ves prepaden; vsa odločnost in jasnost misli ga je minevala pred to ženo, ki se mu je videla še stokrat lepša v svoji bolesti.

Zdajci pa ga je premagala strast v njegovem srcu in raztrgala vse vezi razuma.

Prijel je mlado ženo z obema rokama, stisnil jo krčevito in izbruhnil z vročim glasom.

»Ivana! Ivana! Odšel je! Zapustil vas je! Prestrašen in da bi priznal svojo ljubezen pred vsemi... torej vas ne ljubi! Toda jaz vas ljubim, Ivana, tako da blaznim! Pripravljen sem izstati na boj nebo in zemljo in ubiti lastnega očeta, ako se postavi zoper mojo ljubezen! Ivana, o Ivana! Naj umre Franc smrti slabicev, ker si vas ni znal ohraniti! Jaz pa vas hočem imeti in si vas izvojujem proti vsemu svetu! Oh, Ivana, samo besedo upanja! Ali ne, rajša ne recite ničesar... en sam vaš pogled brez sode naj mi pove, da smem upati... in če je tako, se umaknem s paradižem v srcu, dokler me ne pokličete nazaj... In takrat pridem ponižneje nego se pes priplazi, in krepkejši nego lev, ki varuje svojo levinjo!...«

Govoril je v kratkih, presekanih besedah, vžičaje in omamljaje se, podlegaje po malem sam mogočnosti svoje strasti.

Ivana — komaj da ga je slišala. Vso svojo voljo in vso svojo moč je napolnila, da se iztrga njegovemu besnemu objemu. Zdajci pa se ji je posrečilo: izvila se je rokam lopova, ki je ostal ves poražen in zasopel.

Ivana je zrastle v nedostopnosti svojega ogorčenja in pomerila Henrika z dolгим, strašnim pogledom od nog do glave. Stopila je k njemu, njena roka se je iztegnila, njen prst se je dotaknil Henrikovega čela. In rekla je:

(Dalje.)

dari, ampak da so pri tem tudi še nesramni, ker Slovencem iz mestnega denarja, ki na polovico prihaja iz naših žepov, ničesar ne nudijo. Prihodnjic se bomo bavili z vprašanjem, kakšne korake naj bi Slovenci storili proti pisanemu mestnemu proračunu za leto 1914.

Volitve v cestne odbore na Goriškem vzbujajo veliko zanimanje v celi deželi. V sredo so sijali zmagali »samostojni« v Ajdovščini z 51 proti 30 klerikalnim glasovom. V četrtek pa so v kanalskem okraju zmagali starostarji proti samostojni narodni stranki. Odločili so lokalni ozir, ki Desklam in Avčam niso privoščili zastopnika, češ, da leže ob veliki državni cesti. Včeraj je bila volitev v Sežani, o kateri bomo tudi poročali.

Ustanovitev drž. obrtne šole za Spod. Štajersko!

Naše nemško časopisje prinaša pod naslovom »Ein neuer Anschlag gegen das Deutschum in Untersteiermark« od jeze penete članke, ki dajo povod, povedati vsej javnosti to-le: Na ustanovnem obnem zboru »Zveze južnoštajerskih obrtnih združenj« se je med drugim poudarjalo, da se bo potreba posvetiti tudi vprašanju obrtnih šol. Slovenski časniki so dali temu primeren komentar, kar je pa povzročilo v nemškem taboru pravcati ogenj. Einspinnerjeva klika je smatrala deslejo vsjo južnoštajersko obrtnišvo kot njihovo, ko so se pa v zadnjem času vzdignili nekateri in pokazali javnosti, da niso naši obrtniki voljni tavati v temi brez cilja in delati samo štafažo, je imelo to silajen uspeh in v slehernem kraju so se oglašili merodajni, ki so to novo vzdrnujočo akcijo podpirali, pozdravili, ker mora vsaki slepec videti, kakšna krivica se tej veliki masi godi.

Če pogledamo našo deželo statistično, bi bila najmanj naše zahtevanje po državni obrtni šoli, iz koje bi naj izvirale razne naprave. Gornji Štajer, obsegajoč 7 političnih okrajev, tvori svojo trgovsko in obrtno zbornico in toliko važnih obrtnih naprav, da bi bilo preveč opisati to tukaj.

Srednji Štajer obsega 11 političnih okrajev — inkusivno Maribor in Ptuj — seveda si prištevajo vse južnoštajerske politične okraje volens nolenš v svoj delokrog, tvori trgovsko in obrtno zbornico, ima obrt pospešujoči zavod, trgovsko akademijo, državno obrtno šolo, žensko obrtno šolo itd., v vsem si radi razburjenosti naših obrtnih krogov niti govoriti ne upamo.

Spodnji Štajer, ena tretjina dežele, tvori osem političnih okrajev, nima niti ene se obrtnišva tikajoče naprave.

Če prosimo za kos kruha, se ga nam bore mačehinsko košček milostno podari, ali pa ne!

Tega pa mora biti konec: Izvajati si moramo naše pravice! To ni »neuer Anschlag« in ni »unerhörte masslose Forderung« slovenscher Politiker, temveč pomeni naša zahteva samo to, kar nam gre, kdo da smo in koliko nas je. Zahteva po državni obrtni šoli v tvorščini 10.700 samostojnih obrtnikov in čez 7000 uslužbencev je nekaj čisto navadnega in če bi se nemški Nacionalverband na glavo postavil, nam gre našel!

Državni poslanec umetno slovenskega južnoštajerskega volilnega okraja se ne bo mogel zoperstaviti pravični zahtevi vsemu zastopstvu našega poslanstva, ki bodo gotovo skupno nastopali z naše pravice.

Zveza južnoštajerskih obrtnih združenj pa si bode štela v dolžnost, podučiti vlado o pravičnih zahtevah stanovske vzgojne naprave. Sistematično se mora poprijeti vprašanju obrtno nadaljevalnih šol v vseh večjih okrajih, da dobimo vzorni naraščaj.

Da ne zaležejo hujskarije, odrekanje pravic in sumničenje nemško nacionalnih listov in nimajo trajnega pomena, kaže gonja zoper I. južnoštajerski obrtni shod in zoper se sedaj krasno razvijajočo zvezo. Kaj so vse pisarili za I. južnoštajersko obrtno razstavo v Mariboru, ali ko smo mi uvideli, da ima namen Šidmarkin list, smo jih zapustili in cela bombastična ideja je splavala po vodi. Dalo bi se mnogo povedati in dokazati, da je nemško nacionalno delo v obrtnih krogih na penavi podlagi, med tem ko naše vrste rastejo, ker je delo naravno in ker nas je masa tukaj.

Slovenska zemlja.

Iz Iga.

Z najmočnejšim polenom udaril si pa s tem, ko natanko dokažeš, da je deželni odbor naročil, da se imajo

vsi »ne samo nekateri« terjati. No pa tudi tukaj ne bo bolečin. In vrnila se je v tisku neljuba pomota, kar presodni čitatelj v dopisu lahko že sam presodi. Če pa tega ne verjameš, se pa lahko prepričaš pri uredništvu »Dana«. Dalje pišeš: »Dopisnik tudi govori nekaj o napačnih in ponarejenih občinskih zapisnikih.« Povem mu pa toliko, da so bili vsi tozadevni originalni zapisniki in računi predloženi deželnemu odboru, kateri je v tej zadevi pravično razsodil! Povej »Matija«, kako je to, da je bil razglas že štiri mesece po sklepu? Zakaj so odborniki trosili vest med nami, da se domači ne bodo tirjali. Kaj pomenijo vesti, ki so krožile med nami, češ: »čeprav domači plačamo, saj bomo dobili denar nazaj.« Zakaj so nekateri odborniki trdili pred zunanjimi udeleženci, da so se že tudi oni izterjali. Zakaj se je večina prizadelih odbornikov celo organov obč. sveta uprlo plačilu? Dokaz njih podpiši v pritožbah. Zakaj si o tem Ti lažnivo poročal na c. kr. okrajno glavarstvo in deželni odbor? Le zato, da se je dosegla zmaga pri zunanjih udeležencih! Zakaj si tirjal zunanje udeležence takoj po sklepu, domače pa dve leti pozneje. Zakaj si izročil varstvo že pred tremi meseci v ru-bežen? Nekateri še danes niso dobili od tamkaj nobene terjatve. Ali radi tega da si število upornikov skrčil, češ: večina jih je že plačala, le mali del se jih še upira. Povej koliko domačih udeležencev imaš zaznamovanih, da so plačali v računskem zapisniku. Vse to so jasni dokazi, da je bil sejni zapisnik le navidezen in ponarejen. Ali niso to resnična dejstva, ki kličejo državnega pravnika, škandalozne! Deželni odbor bi bil v tem lahko kaj storil, pa ni hotel. V tem spozna lahko vsak volilec, da je v deželnem dvorcu potrebna sprememba. Dalje pišeš: »Iz vsega podlega pisanja v takem listu, kot je »Dan«, se spozna, kako dopisnik iz Iga hrepeni po županskem stolčku, toda ta je previsok za njegovo neznanost osebno!« Kaj ne »Matček«, »Dan« ti je zopern, ker svetloba blešči oči nočnemu čuku. Veš, pa veliko bolj zamazan je »Domoljub«, ko mora izpirati take umazance. Po županskem stolcu ne hrepenim. Kdor hoče sedaj na lgu prileziti nanj, postati mora hinavec. — Jaz pa, veš, da nisem, ko ti vse odkrito povem. Na županskem stolcu sem bil nekaj prej ko ti. Ali boš z njega zlezal tako z veseljem in brez ovir, to se bo videlo. Res je, da županski stolček je visok, pa če si Ti prikobacal, z nekaj centimetrov prekratko nogo, še tudi komu drugemu ni nič nemogočega. Dalje praviš »Dopisniku je hudo za kronce, katere bo moral šteti, pa mu pomagati ne morem.« Če si se v cellem dopisu lagal, to si pa le povedal resnično. Če bi si kupil kako reč, n. pr. kak drag reklec, da bi »pasal« za slavnega župana, kot si Ti, bi ga plačal n z njim odšel. In bi bilo vse v redu. Kaj pa, če bi prodajalec pri-tekel za teboj, Te zagrabil in zahteval še enkrat plačilo? Ali bi Tebi ne bilo hudo! Zato pa se marsikdo roti in preklinja. Ti bi bil v tem lahko pomagal, ker županstvo ima pravico zavračati neutemeljene sklepe odborove, pa si jih z vso močjo podpiral. Toda v tem se nisi popolnoma siguren. Ni gotovo, da se bodo te težko pridobljene kronce zemljiških posestnikov lahko lahkomislno trošile, dokler to ne poreče upravno sodišče na Dunaju. V zadnjem odstavku praviš: »Sploh pa izjavim, da človek, kateri nima toliko poguma, da bi se podpisal pod svoje laži, v mojih očeh nič ne velja.« V tvojih očeh ne velja nikdo, velja največ sam, zato se pa v svojem napuhu steguješ nad vse kot prazen klas. V svoji osebi se vidiš velikana, pa kdor te pozna, »crjaka«, ga takoj posili nasmeš. Zahtevaš podpis. Meni se zdi nepotreben, ker praviš, da ti je dopisun znan. — Da pa ne boš dalje govoril, da so vse to zopet laži, ki si jih ne upam podpisati, tu ga imaš

Ivan Šenk.

Kranjski volilec

ali
volilna svoboda.

Stajersko.

Zgraditev elektr. centrale za Maribor-Gradec. Kot smo že pred približno dvema mesecema poročali, zgradi mestna občina Maribor, na Dravi, tik felberskega otoka, veliko elektrarno. Koncesijo za 90 let, je dobila občina Maribor letos, septembra meseca. Ker graške elektr. naprave za mesto Gradec ne zadoščajo, so se obe občine strnile v splošno uporabo toka. Elektrarna bo proizvajala dnevno 24.000 konjskih sil. Prekodeliška napeljava bo veljala konjsko silo 650 K. Od toka se bo uporabljalo na obeh straneh gotovo množino, skupino, za obe mesti, preostanek pa se bo uporabljal za okraje ob liniji Maribor-Gradec, in sicer za predmestja ter industrijska in druga podjetja. Zanimivo je dejstvo, da bo upeljava prekodeliškega toka, veljala za graške odjemalce manj kot pa event. centrala za Gradec, ki bi se zgradila na Muri. Oživila se bo stvar, podjetje, s tem, da najmete obe mesti posojila 12, do 14.000.000 K. Pozneje pa se bo ustanovila družba, pod imenom »Graško-mariborska dravska podjetja«, ki bo vodila vso stvar. Na čelu družbe bo stal upravni svet, ki ga bosta volili obe mesti. Člani upravnega sveta bodo imeli najobsežnejše pravice upravnega, oziroma gospodarskega značaja. Vse podjetje mora stopiti v veljavo leta 1920., v katerem letu poteče najeminska pogodba obč. Gradec z »Dunajsko plinarno družbo«. Dela elektrarne bo vodil skupni stavbeni odbor obeh mest.

Maribor. (Schulvereinsk. Sun-tarstvo.) V svojem nacionalnem teritorizmu gredo mariborski renegati že tako daleč, da pritiskajo iz mestnega magistrata ven na vso javnost, neizvzemši Slovencev. Te dni — v soboto 29. novembra — je postal »Schulverein« dvodelne dopisnice s fehtarijo za nemško bojno družbo. V doslovnem prevodu je besedilo sledeče: »V decembru 1913. Vaše velerodje! Tem potom se Vas naj-srčneje naproša, priganjeno dopisni-co z Vašim imenom izpolniti in s tem izraziti svoj pristop k »Schulverei-nu« z letno članarino 2 K za tekoče poslovno leto... Nemški »Schulve-rein« je nepolitično društvo, ki stre-mi z ustanovitvijo nemških šol v me-šanih jezikovnih krajih, ohraniti nem-ske otroke njih materinemu jeziku in njihovu narodu. Te dopisnice so dobile familije, ki so v Mariboru znane kot prononsirano slovenske! Te karte pa imajo seveda tudi namen loviti kaline med manj zavednimi, nerazsodnimi Slovenci Maribora s tem, da se jih zagotavlja, da je »Schulverein« nemška, nepolitična organizacija! Da je to šufitarija, vredna le mariborskih renegatov, ve vsak slovenski otrok. Da pa gredo ti renegatski lopovi tako daleč, da si drznejo v naši dobi trditi, da hoče »Schulverein« reševati samo nem-ske otroke svojemu (nemškemu) na-rodu, je pa čisto navadno farizejstvo, vredno mariborskih janičarjev, na kojih po 99% ni niti kapljice nemške krvi! Dolžnost vsakega zavednega Slovenca v Mariboru je, da z vso močjo agitira proti tej najnovjši re-negatski lumpariji. Može in mlade-niči, žene in dekleta, ki čutite na-rodno! Na noge! Povejte vsakemu, tudi najzadnjemu Slovence, ki ga poznate: da hočejo za Judežve groše kupiti renegate slovenske krvi, slovenske matere imeti denar za to, da bi za Judežve groše kupovali našo deco, dušo našega naroda! Vsi, kolikor nas je, napnimo vse moči, da se vsaj naši sorojaki ne odzovejo nesramno-hinavskemu vabilu. Če so že ori, ki so zatajili rod in jezik svoje matere tako nesramni, da kupujejo slovenske otroke, da vzgajajo kot janičarji janičarje, potem, delajmo v to, da povemo in razkrinkamo to hinavsko drhal. Še bolj pa je, da hkrati vse tri mariborske podružni-ce D. C. M. začno s protizbirko. Daj-mo D. C. M. izredni božični dar, dar podravske slovenske straže in če tu-di bi ne bil velik...

Ormož. (»Čuk...«) G. ormoški »oberčuk« se je oglašil v zadnji pet-kovi »Straži«. Možu so očividno pri-

šli naši protičukarski dopisi zelo ne-prilичno. Mi svetujemo gospodu ober-čuku, da naj pazi, kaj govori in piše, če ne bo šel v špekamro ričet jest. To kot prvič. Kot drugi pa: doka-žite nam vemožni gospod, kdaj, kje in kako so še čukarska društva delala »za izobrazbo duha, vzgojo zavednih Slovencev, verne katoli-čane in vzorne državljane«? Če nam tega ne dokažete, ste javen lažnji-vec! Da pa ne boste mislili, da se vas kdo kaj boji, vam bomo prinesli za vsako slično organizacijo dokaz, da v resnici širite le nemoralo s po-močjo čukarskih društev, da vzgaja-te o vsaki priliki k pijanosti, da uga-njajo baš vaši čukarski »katoliški mladeniči« največje svinjarije, da se prepeajo, pobijajo in ščuvajo. Po-skusimo se — videti hočemo, kdo potegne krajšega! Na tem mestu pa vas pozivamo, da doprinesete — makar v vaši smrdljivki iz Maribora — v 14 dneh dokaz za to, da hodimo isto pot kot ptujski »Stajerci«, da nam je vse zoprno, kar ne diši po brezverstvu, šnopsu, tožbah in ča-stikraje, psovanju in grdenju naših (seveda vaših!) duhovnikov in ka-toliških mož (k čemur slednjemu po-zabljate dostavljati) kot so dr. Su-steršič, dr. Krek, Sv. Johanca in naši voditelji, razkosovalci kmečkih po-sesestev...), vam bomo dali ono označbo, ki vam gre od poštene člo-veške družbe... Vi pa, ki ste na tem, da morda res zaslužite du-hove svojih poštenih sinov klerikalni čukariji in politikujočim kaplanom in fajmoštrinom, imate v napadu za-dnje petkove »Straže« najboljšo po-trditve tega, kar smo o čukih pisali: da niso drugzaka, kot slepo orodje v klerikalnih rokah, izrabljeno v vse grde in ničvredne namene tega nen-ravnega polit. stvora. Varujte svojo pošteno deco!

Dramatično društvo v Mariboru sklicuje v smislu sklepa sestanka dramatičnih društev v Mariboru dne 1. novembra t. l. na soboto 6. grudnia ob 7. uri zvečer v Ljubljano hotel »Ilirija« po § 2 dr. p. zaupni sestanek delegatov. Namen tega sestanka je obdelati dnevni red obnove zboru Zveze dramatičnih društev, ki se vrši v nedeljo 7. grudnia ter vse potre-bno na razgovor ukreniti, da se le-ta gladko izvrši. Ker pridejo na razgo-vor jako važne zadeve, prosimo, da se odposlanci posameznih društev tega sestanka zanesljivo udeležijo ne glede na to, ali so dobili vabila ali ne.

Maribor. (Slovensko gledališ-če.) Na Miklavžovo nedeljo dne 7. decembra 1913 točno ob 4. uri po-poldne se vprizori vsestransko zani-miva za otroke in za odrasle jako za-bavna romantična igra »Pogumni krojaček«, katero je poslovenil O. Zupančič. Predstava se vrši v štirih slikah: 1. slika: Krojač Trska in nje-gov sin; 2. slika: Kraljevič in de-vele dežele; 3. slika: Ali in Murfi; 4. slika: Fridolinček dobri sinček. So-deleže orkester »Glasbenega dru-štva«. Neposredno po predstavi na-stopi Miklavž s sijajnim spremstvom anđeljev, parkljev, Luciferja, Belce-buba itd. Nato sledi obdarovanje. Cen-jeni starši so naprošeni, da pridržijo otročice na svojih prostorih. V mali dvorani bode zatem kratka zabava s plesom kakor zadnjič. Predprodaja vstopnic pri g. Weixluu, Glavni trg 22. Darila pravočasno oddati!

Dramatično društvo v Mariboru priredi »Veliki planinski ples« z vo-jaško godbo pešpolka št. 7 dne 1. (2. je svečnica) svečana 1914 v velikih dvorinah Narodnega doma v Mari-boru, na kar se že danes opozarja slavno občinstvo in narodna društva ki blagovolijo se nato ozirati glede svojih nameranih prireditev.

Dnevni pregled.

Bojte se takih-le gostov,

ki hodijo k vam v hiše in podpisujejo glasovnice. Ali vidite, kako se veseli svoje žrtve.

Dr. Šusteršič in Vodiška Johan-ca. Deželni glavar dr. Šusteršič je v deželnem zboru zavrnil interpelaci-jo radi Vodiške Jahanca. Kot deželni glavar katoliške dežele ni smatral za potrebno, da bi vsaj protestiral proti bogoskrunstvu in motenju vere ki se je vršilo v Vodiškem farovžu.

Denar v vodo mečejo klerikalci. Električna centrala na Završnici ne bo nikdar dobičkasna. Neproneh-ma vsako leto bo treba doplačati sto do stopenetdesetsto kron, kar pomeni štiri odstotke doklad. Poldrug milijon do dva milijona kron bo ta na-

prava stala, predno bo zgrajena. Za-to: ne volite teli, ki vam zapravljajo denar.

Šesta božja zapoved. V dežel-nem zboru so poslanci S. L. S. plos-kali in vpili od veselja, ko je voditelj S. L. S. profesor v lemenatu dr. Ja-nez Evangelist Krek imenoval svojo ljubico vlačugo. Dr. Krek še vedno bere mašo.

Beračijo za glasove. Klerikalci so delili beraško plačanim in strada-jočim učiteljem draginsko doklado ostudno krivično po političnem miš-ljenju in ne po zasluženju in po potre-bi. Najbolj dobri in poštenu učitelji, ki za ljudstvo kaj store, niso ničesar dobili. Sedaj si pa ti ljudje upajo pro-sjati pri učiteljih, da bi jim dali svoj glas.

Šmarski čuki stražijo kapelico. Včeraj so šmarski čuki stražili ka-pelico. Sami niso vedeli, zakaj da morajo stati pred kapelico. Menda jim je kaplan tako zapovedal. Čuki so stali in gledali. Izgledali so tako neumnino, da so se jim kavke na šmarskem zvoniku smejele. Ljudje so čuke gledali iz gostiln in so se jim smejali. Čuki pa so stali in na za-dnje, ko niso vedeli, zakaj mater božjo vaitajo — so se porazgubili. Ubogi čuki. Ko bi vas pamet srečala.

Volilni shod v Novem mestu. V soboto večer se je v novomeški Citalnici vršil jako dobro obiskani volilni shod, na katerem se je pred-stavil kandidat za Dolenjska mesta in trge, g. Julij Mazelle in na katerem je podal obširno zanimivo poročilo tudi državni poslanec g. dr. Vladimir Ravnihar, ki je v imenu izvrševal-nega odbora narodno - napredne stranke otvoril zborovanje. Volilci so izrekli iskreno zahvalo dosedan-jemu poslancu g. Višnikarju. Nato je bil soglasno izvoljen novomeški žu-pan g. Rozman, predsednikom shoda ki je po pozdravnem nagovoru volil-cem predstavil kandidata g. Mazelle-ta. G. Mazelle burno pozdravljen je v daljšem govoru razvil svoj pro-gram, pokazal na podlagi kričeh dejstev nevdržljive razmere seda-njega klerikalnega gospodarstva. G. kandidat obljublja, da bo vse svo-je moči posvetil v blagor dolenjskih mest in trgov, med njimi seveda tu-di za Novo mesto kot metropolo Do-lenjske. Z klicem: v boj za vaše pra-vice! je g. kandidat končal svoj vse-skozi stvarni, zanimivi govor. Na poziv predsednika g. Rozmana se je cela dvorana z velikim navdušenjem soglasno izrekla za Mazelletovo kandidaturu. Tudi vsi na shodu nav-zeči klerikalci so zanj glasovali. Za njim je gospod Ravnihar v daljšem poročilu podal stvarno izvirno sliko za celo deželo pogubonosnega »de-lovanja« sedanje deželnozbornske ve-čine, ki nima v sebi nobene idejne moči in se vzdržuje le umetno potom nasilja, podkupovanja uskoških duš in zlorabe vere. To umetno vzdrže-vanje pa nam bode v dokaz, da stranka mora razpasti. Govornik opomi-nja, kako so klerikalci nevarni tudi naši skupni narodni stvari. Če tudi v drž. zboru kateri pleriklnih poslan-cov kakšno kritiko zine, je to le pe-sek v oči, kajti v istem trenutku stoji že kjeza kulismi dr. Šusteršič, ki zastopnike vlade tolaži, češ, nič se ga ne bojte, naj le vpije, jaz sem go-spodar stranke. In če drugače ne morejo, nas denuncirajo kot veleiz-dajalce, kot so to storili v slučaju septembarskih dogodkov. Kar je na Slovenskem na kulturnem polju stor-jenega, to je vse edino delo napred-njakov. Zato združeni v boj proti sovragu slovenskega naroda! (Vi-harno pritrdjevanje.) Končno je g. Raz-man volilce opozoril, da v ponedeljek oddado vsi svoje glasove kandidatu g. prof. Škerlju. Z zahvalo čema govornikoma je bilo zborovanje za-ključeno.

»Slovenec« najbolje informiran list. Nihče na svetu ne more temu oporekati, da to ne bi bila gola res-nica. Toda mi, posvetni reveži, ki nismo razsvitljeni od dr. Šusteršiče-pive sv. Duha, ne moremo razumeti pisave tega jezuitskega lista. Poglej-te kaj je »Slovenec« pisal o Kamili. Da je ista jedla — jako mastno kranjsko klobaso, vsled česar je začela bljuvati, postala je bolna in nazadnje — histerična. No, to je bila vendar gola resnica, kar dokazuje, da je »Slovenec« res najbolje informiran list. Samo ljudstvo ni hotelo tega »Slovenca« verjeti! Ko bi bil pa pristavil, k temu članku samo to, da je Kamili, isto mastno klobaso po-daril, Evangelist Krek, potem bi bilo občinstvo, pa takoj na jasnem. Ker ljudstvo dobro ve, da taki fantje, kakor so Oražem, Smolnikar in Krek mogoče tudi Schiffrer, so zelo rado-darni v podarjenju, mastnih klobas. Mi bi ženskam svetovali, ako bi jim kateri tel »zauber« fantov hotel po-dariti, kako mastno klobaso, da isto takoj odklonijo. Da jih ne doleti jed-naka usoda. Ali naj si jo na kratkim potem prisvojijo, ter jo potem kake-mu staremu psu vržejo.

Oton Zupančič v nemščini, 328. št. praške »Union«, ki je izšla v so-

boto, 29. novembra t. l., prinaša pod naslovom »Aus der modernen slovenischen Lyrik« prevode štirih Župančičevih pesmi in sicer: Verschiedene Poeten (Raznim poetom), Das Lied der Jugend (Pesem mladine), Altersgedanken (Starec misli) in Erwachen (Prebujenje). Dve pesmi iz knjige »Čez plan« in dve iz »Samogovorov« je oskrbel v prevodu dr. R. v A., ki je preložil že nekatere njegove pesmi v nemščino, katere je istotako prinesla »Union« v št. 227. Dr. R. v A. imenuje »Pesem mladine« in »Prebujenje« dve najlepši pesmi iz Župančičevih knjig. Prevodi se gladko berejo in dokazujejo, da se je prevajalec poglubil v izvrtnik.

Kaj nam pišejo ščitatelji? Medtem, ko je na Primorskem deloma že davno deloma pravkar odklenkalo našemu najnevarnejšemu in najostudnejšemu protivniku našega napredka in kulture, to je našemu pogubonosnemu klerikalizmu na vse veke, morda proti volji kake semiklerikalne »Edinosti«, zasledujemo seveda z velikim interesom in brezprimernimi simpatijami vaš obupen boj proti temu našemu največjemu sovražniku zadnjih 600 let, katerega politika se nad nas tako kruto maščuje. Je vse zastoj, dokler je ta nesrečna rimsko-katoliška banda imela katersbodi narod v svojih oblastih ni bilo in ne bo napredka; to najjasnejši nam dokazuje Češka. In naš Korotan? Ali bode to pozabiti, kaj je nam naš navsestrani servilni in našo čast zasramujoči duhovnik iz tega našega sicer tako intelig. in dobro situiranega človeka na Korotškem naredil, tekmo zadnjih 100 let njegovega delovanja? Pustimo jih na Kranjskem še par desetletij vladati in nehoti bode Kranj sledil Korotanu. Slov. klerikalizem zamore nam Slovenecem edinole škodovati. Konstatiramo, da je z vašim listom edino pravi sistem zadet, ki je potreben našemu od raznih neizmerno modrih listov (ki znajo prav policijsko zavratno napadati) narodu za vspodbudo. Izrekamo vam najiskrenejšo simpatijo s prošnjo, da nadaljujete v tem odkritem in odločnem boju. Vašim napadalcem pa naše najgloblje zaničevanje. — Tržačani.

— »Veda.« — 6. številka III. letnika je izšla in se razpošilja začenši z 21. t. m. Vsebine: Odgovori na »Vedino« anketo o Jugoslovanskem vprašanju: Dr. Pavel Turner, Ivan Hribar, Vladimir Knaflič, Dr. Bogumil Vošnjak: Studije k problemu Jugoslovanskega naroda. — Ivan Košial: O sorodstvenih razmerah Jugoslovancov. — Dr. Ernest Miller: Glavne škole u kriminalnoj znanosti. — Pregledi in referati: Slojstvo, jezikoslovje, zgodovina, umtenost. Dr. Ivan Prijatelj: Nove snovi v ruski poeziji. Milan Šević: Stogodišnjica Petra II. Petroviča Njegoša, vladike Rada. Ivan Košial: Bibliografske zanimivosti iz reformacijske dobe. Dunajska cesarska akademija znanosti in slavistika. Saša Santel: O futurizmu in kubizmu. Emil Adamič: Novi Akordi, št. 4. in 5. H. Pajer: Svetovna organizacija duševnega dela. Filozofija, psihologija, pedagogika. Dr. K. Ozyald: Kamenje bo vplilo... Nova hrvaška knjiga. Psihologija v boju za svoj obstanek. Zgodovina. Dr. D. Lončar: Dr. Josip Gruđen, Zgodovina slov. naroda, 2. zv. 1912. Politika ekonomija. Juraj pl. Tomičić: Carinsko-politični eseji, II. Državna znanost. Dr. Bogomil Vošnjak: Pragmatična sankcija. Politika. O.: Nemški znanstveniki o politiki. V. K.: Aus dem Wilajet Kärnten. Publicistika. Dr. D. Vrečko: Slovensko časopisje. Beležke. S to številko je zaključen III. letnik te važne slovenske revije za znanost in kulturo. Letnik obsega 44 pol z izredno bogato vsebino. Vsi važnejši slovenski pisatelji in kulturni delavci so med njegovimi sodrujki. V IV. letniku bo vsebina »Vede« še raznoličnejša in bogatejša in jo vsakomur priporočamo.

Dr. N. Z. Bjelovučić — Kraljevina Hrvatska. Pred nekaj dnevi smo omenili v našem listu, da smo prejeli od našega prijatelja tri spise o odnosu brošure, (katere je napisal g. dr. B.) — Med temi je gotovo najbolj zanimiva njegova zemljepisna karta z malim politično-administrativnim uvodom. Ta karta predstavlja takozvano Kraljevino Hrvatsko, katara naj bi obsegala poleg trojedne kraljevine Hrvatske-Slavonije-Dalmacije ter Hercegovine tudi slovenske dežele in sicer: Primorje, Kranjsko ter južna dela Koroške in Štajerske. Meja na Koroškem in Štajerskem je obenem narodnostna meja nemško-slovenska; mesta Beljak in Celovec stojita izven Hrvatske ali Jugoslavije, toda se zabijete kot dva klna v to slovensko ozemlje. Tudi srbohrvatski Banat (ne tako Medmurje) je izpuščen, menda največ iz politično-državnih ozirov iz Jugoslavije. Ta zemljepisna karta

ima poleg politične in narodnostne vrednosti tudi še to ceno, da so na njej vsa slovenska in srbohrvatska krajevna narodna imena tudi nespremenjena in nepopadena natisnjena. Izdelana je po trialistični Hananovi karti, ki je bila svoječasno na Ogrskem »kot državni nevarna« konfiscirana. Dr. Bjelovučićeva zemljepisna karta kraljevine Hrvatske (oz. Jugoslavije), je jako okusno izdelana in diči lahko vsako pisarno in stanovanje. Dobiva se tudi v ljubljanskih knjigarnah.

Klerikalci

pred volitvami.

Ljubljana.

— Roman vodiške svetnice nam gre vkljub temu, da nam slava državna policija prav po otroče naga, zelo hitro izpod rok. Naj si torej vsak kdor hoče imeti natančen vpogled v delovanje te prefrigate sleparke, ceneno in zelo zabavno brošurico čimprej naroči, dokler jo imamo še kaj v zalogi.

— Na shodu v Mestnem domu. Na včerajšnji narodno napredni shod v Mestni dom so prišli tudi trije klerikalci. Klerikalni moker Vrečar, je potem ko je izvedel resnico, od svoje stranke, postal rudeč kot rak in jo je pobrisal še pred sklepom shoda. Drugi je bil klerikalni hišni posestnik Ravniharjevi ulici in sprevodnik drž. železnice Černič. Bila je še neka tretja oseba, katara je ostala iz Černičem do zaključka shoda. Ne vemo, ali so bili ti trije možaki na shod poslani, ali so prišli sami od sebe. Pričakovali smo pa od njih, da se bode kateri oglašil k besedi, ki bi jo bil tudi dobil. Povedal nam bi bil, koliko dobrega so že klerikalci za Ljubljano storili.

— Šentpeterski farovž na delu. V petek 28. pret. meseca bi se morala vršiti dopoldne ob 8. uri sv. maša osmine po nekem umrlem železničarju, za katero so agitirale žene pri svojih znanjih in znankah, da bi se maše udeležili za kar največjem številu že par dni prej. Ob napovedani uri se je zbralo občinstvo čakajoč na mašo, a maše ni bilo. Kaj je temu bilo vzrok ne vemo? Pa ja ne da bi Petrič agitiral po novem Vodmatu ali kje drugje. Vidi se res, da jim gre za kožo tako, da še mašo zanemarijo dasiravno je plačana.

— Dva velika dobrotnika cerkve sv. Jožefa. Pod pokroviteljstvom grofa C. se je nabralo v tem kratkem času toliko denarja za te zvonove, da so štirje že popolnoma plačani. Vsled g. grofovega posredovanja, se je pa našel velik dobrotnik v osebi g. Samasse. Ta je namreč podaril tej cerkvi, največji zvon. Pod pogojem, da se bodo vsi zvi zvonovi, kar se jih bode rabilo na Kranjskem, vedno le pri Samassi naročali. To pa toliko časa, dokler ta tovarna deluje pod istim imenom. Drugi, še večji dobrotnik od Samasse je pa moščanski župan Oražem. On se je pa hotel gospodu grofu revanžirati za storjene mu zasluge v Bučarjevi aferi v deželni zboru. Oražem bode za te zasluge torej podaril svojega papeža. Pa bode sedaj še rekli, da ni na svetu več dobrih ljudi. Še so dobrotniki, še, pa samo med klerikalci! Tukaj manjka samo še to, da bi k tej cerkvi nastavili Bučarja za mežnarja.

— Vič. Našim patrom že ne zadostuje več za agitacijo krošnarenje po hišah; ustrašili se niso celo pred svetostjo pokopališča. Teodor je včeraj pokopal. Komaj je z največjo raztresenostjo — misli samo na »raufenke« — zmolil po kroni plačane očenase, že je začel obdelovati nekega posestnika naj mu da glasovnico. Dobil pa je pošten odgovor, da še danes brečni Teodorju po glavi. Sramujte se gospod Teodor, da celo gledajoč v obličje smrti ne mirujete s politično strastjo! Od popisovanja glasovnic Rahatulji ste šli k pogrebu in še skoraj s koprinclo v roki ste se stekali po glasovnicah. Res, trden mora biti kristjan, da pri takih zgledih duhovnika ne pride ob vero! Ljudstvu to počenje duhovnov

edpira oči: neka zelo pobožna žena na Viču je župniku rekla v obraz: lahko lažete kolikor hočete, moj mož bo volil Kneza!

— Klerikalci so delali dosedaj z deželnim denarjem kot svinja z mehoni. Po novem letu bodo pa kranjski davkoplačevalci tudi čutili nasledke klerikalne vlade, in škodo, ki jo bo ta črna banda z nova povzročila! V prvi seji novega dež. zbora bo že treba sklepati o finančnih zadevah, pri tem pa pridejo doklade na vrsto!

— 2. decembra t. l. se vrši potratna obravnavna na tožbo gđne. Kamile Theimerjeve proti J. Flerjančiču kot odgovornemu uredniku »Gorenjca« zaradi razžaljenja časti. Dr. Janez Krek je tudi že prišel v Ljubljano in baje prisostvoval obravnavi in dajal »pojasnila« glede nečdi od 28. dec. 1911, ko je obhajal na Dunaju svoj god. Gđna. Theimer bo poleg zastopnika dr. Kokalja pri obravnavi osebno navzoča.

— Vojaško - takšni obvezanci, ki bodo imeli svoje redno bivališče od dne 1. januarja 1914 dalje v Ljubljani, se imajo v svrhu odmere vojaške takse zglasiti meseca januarja v Ljubljani pri mestnem magistratu, III. nadstropje, hiše št. 27, v pisarni vojaškega referenta (in ne več v Mestnem domu). Zglasitev se izvrši lahko ustmeno ali pisмено na podlagi predpisanih tiskovin.

— IV. gostovanje hrvatske opere. V soboto, 6. dec. ob 8. se poje Puccinijeva opera v treh dejanjih »Madame Butterfly«. Naslovno ulogo poje ga. Irma Polakova, Suzuki gđ. Merc. Vlenti, poročnika Linklessa g. Vušovič, Gora g. Binički. — tona g. Jastrzebski, konzula Sharp. — V nedeljo popoldne ob 2. se poje Zajčeva opera »Zrinski« z gg. Polakovo, Koroševco, Vuškovičem, Jastrzebskim in Lešičem v glavnih ulogah. V nedeljo zvečer ob pol 8. se poje Delibesova opera »Lakme«. Naslovno ulogo poje gospa Maja de Strozzi; bramina g. Jos. Križaj, Maliko gđ. Merc. Valenti, Ellen gđ. Micika Žličarjeva, Roso gđ. Stefica Lovrenčakova, mistress Bentsonovo gđ. Jos. Trbuškovičeva, častnika Gerala g. Tad. Lowczynski, častnika Frederica g. Mar. Kondracki. — Opozarjamo, da je treba naročene prostore dvigniti in plačati nemudoma pri g. blagajničarki Češarkovi, ker se z rezerviranimi sedeži ne more več nikogar čakati. Kdor preje pride in plača, dobi sedež. Zunanji gostje naj si sedeže naroče takoj z dopisnicami, a priloge naj tudi porto za odgovor! Predstava »Zrinskega« (v nedeljo popoldne) je namenjena predvsem mladini, gostom z dežele in takim, ki ne morejo posetiti večernih predstav. Cene vstopnic so za popoldne znižane.

— »Matica Slovenska« izda 1. 1913. sledeče knjige: 1. Zabavna knjižnica. Izviren roman Podlimbarskega: Gospodin Franjo. 2. Anton Funtek: Tekma. (Drama, ki se je z lepim uspehom igrala v Ljubljani in v Zagrebu). 3. Strekelj-Glonar: Sloven. narodne pesmi, 15. snopič. 4. Srbohrvatske narodne pesmi (o Kosovem Kraljeviču Marku itd.) v uredništvu prof. dr. Branka Drechslerja. (Knjiga bo imela obširen uvod o motivih jugoslovanskega narodnega pesništva ter stvaren ter jezikoven tolmač. Dodana bo praktična slovnica srbohrvatskega jezika za Slovence). 5. Mencinger: Izbrani spisi, II. zv. 6. Dr. Slebinger: Slovenska Bibliografija (zadnjih 6 let). Vse knjige bodo obsegale preko 70 tiskanih pol. torej kakih 20 pol več nego lani. S tem bogatim knjižnim darilom hoče Matica praznovati svojo letošnjo petdesetletnico; obenem se nada, da ji ostanejo zvesti ne samo dosedanjni njeni člani, ampak da ji ob tej priliki pristopijo še novi. Poročamo obenem, da izda »Matica Hrv.« za 1. 1913. med drugim »Izbor Aškerčevih pesmi« (s filozofskim uvodom prof. dr. Bazale) in veliko zgodovino hrvatske literature.

— Slovensko gledališče. Igra »Brat Martin« se je ob velikem veselju občinstva sinoči prav dobro igrala.

— Dramatična šola slovenskega gledališča. Vsi oni, ki so se priglasili v šolo, se zberejo danes ob polu osmih zvečer v gledališki dvorani (drugo nadstropje), da se pomenimo radi učnih dni in ur. Kdor se misli še priglasiti, naj stori ob tej priliki to danes. — Opozarjam na to, da med šolskim letom sploh ne bom sprejmal novih učencev, ali pa le čisto izjemoma, kajti metoda, po kateri se bo vršil pouk, nikakor ne dopušča, da bi kdo zamudil začetne ure. — Milan Skrbinkšek.

— Ljubljanski društveni orkester koncertira danes v pondeljek pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogomila Černyja v restavraciji Auer, Wolfova ulica. Začetek ob 8. uri. Vstopnina 40. vin. Za mnogobrojni obisk se priporoča odbor.

— V torek dne 2. decembra 1913 ob polu 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« koncert g. St.

Orzelskega bivšega večletnega tenorista slovenske opere. — Spored. I. del: 1. Prochazka: a) »Bolne rože«, b) »Tak si lep«. 2. R. Leoncavallo: »Romanza di Milio« iz opere »Zaza«, v laškem jeziku. 3. A. Petrov: »Kje so sanje«, v ruskem jeziku. 4. P. Čajkovskij: »Aria Lenskaja« pred dvobojem iz opere »Onjegin«, v slovenskem jeziku. — II. del: 5. V. Giordano: »Un di all'azzurro spazio« iz opere »Andrea Chenera«, v laškem jeziku. 6. I. Gall: a) Serenada b) Gondoliera, v poljskem jeziku. 7. G. Bizet: »Romanca« iz opere »Ribiči z biseri«, v ruskem jeziku. 8. Lajovic: a) »Serenada«, Prochazka: b) »Zvezde žarijo«, klavir: g. Niko Stritof. Cene prostorov: Sedeži po 4, 3 in 2 K. Stojišča po 1 K 20 v, za diake po 60 v. Predprodaja vstopnic v trafiki gđ. J. Dolenčeve v Prešernovi ulici in na večer koncerta od 7. ure naprej pri blagajni. — Spored pevskim točkam po 20 v istotam.

— Stražnik ga je seboj vzel. Včeraj dopoldne ob 10. uri je neki uslužbenec bolniške blagajne, razdajal neke tiskovine za Kristana pred Mestnim domom. Kmalu prireda dva stražnika, od katerih je eden moža vzel in seboj odpeljal. Tukaj zopet vidimo kakšne mažarske razmere vladajo pri nas na Kranjskem. Koliko časa bode še to trpe-lo?

Klerikalci

po volitvah.

Prosi se za priče.

Dne 22. novembra (sobota) ob polu 5. uri popoldne sem šel po Židovski ulici.

Ker sem kolesar, peljal sem svoje kolo v desni roki tik sebe.

Na enkrat prihitel stražnik za mano in klič: »Marš nazaj! Tukaj ni dovoljeno kolesariti.«

Jaz zavrnem: »Saj ne kolesarim grem peš, kakor drugi. Mnogo let že hodim skozi to ulico pa me še nobeden redar ni ustavil.«

Na zahtevo stražnika sem se takoj legitimiral in tudi povedal, da sem trgovec.

Stražnik pa hoče vedeti, kakšen trgovec da sem.

Odgovorim mu pa, da je to postranska stvar in moja privatna zadeva, ter da se bodem proti takemu netaktnemu postopanju pritožil pri policijskemu ravnatelstvu. Nato sem odšel mirno naprej proti čevljarškemu mostu. Sedem na kolo in se odpeljem proti Staremu trgu približno do Jesenkovtve trgovine.

Tu se vrnem nazaj, se peljem približno do Sokliča, da sem si lahko ogledal številko, približno tri korake od mene odstranjenega stražnika. Stala sta pa na istem prostoru dva stražnika. Tisti, ki me je atakiral v Židovski ulici in tisti katerega je prišel nadomestiti.

Potem, ko sem si utisnil številko stražnika v spomin sem se mirno in tiho odpeljal v trgovino v Florijansko ulico št. 3. Od tod se pa peljem, približno čez ¼ ure pozneje s kolesom k policijskemu ravnatelstvu staviti pritožbo.

Omenjeni stražnik, kateri je stal med tem časom že sam me pa zapazi približno kakih 20 korakov pred sabo na kar mi z dvignjeno roko zapre pasajo in me ravno pred Sokličovo trgovino raz kolo aretirira v imenu c. kr. postave. Aretaciji sem se mirno podvrgel.

Ker je pa pri zaslišanju stražnik izjavil, da se nisem hotel v Židovski ulici legitimirati, in ker sem ga pred Trančo držal za vrat je bil primoran me aretirati in se sklicuje na svojega prijatelja stražnika, da je tudi on to videl in lahko priča.

Nato pokliče policijski komisar stražnika in ga zasliši ter izpove. Ta gospod je prišel pred Urbancem in ga prijel malo za ovratnik suknje, da si je lahko ogledal številko.

Sedaj je policijsko ravnatelstvo vložilo proti meni pri tukajšnjem deželni sodišču ovadbo in je tozadnja razprava dne 5. decembra v izbi št. 28.

Ker se dobro zavedam, da se stražnika sploh dotaknil nisem prvič, ker sem stal približno tri korake od njega in držal v desni roki svoje kolo, v levi roki pa rokavice, prosim tem potom vse takrat mimoidoče

ljudi, naj se blagovolijo zgledati pri meni v trgovini v Florijanski ulici 3 kot priče, ki so videli prizor v Židovski ulici, prizor aretacije pred Sokličovo trgovino ali pa prizor, ko sem si ogledal številko omenjenega stražnika pred Sokličovo trgovino.

Ker bi rad dal pravici in resnici čast, bodem vsakomur najbolj hvaležen, da se do 4. decembra javi kot priča.

S spoštovanjem

H. P., trgovec,
Florijanska ulica 3.

Gorje, volilec!

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

USTAVNE RAZMERE NA HRVATSKEM.

Zagreb, 30. novembra. Skerleca je imenovan za bana in s tem so uspostavljene na Hrvatskem ustavne razmere.

Z BALKANA.

Solun, 30. novembra. 300 Bolgarov, ki so bili ujeti tekom vojne radi političnih vzrokov, je bilo izpuščenih na svobodo. Proti 52 je obravnava končana in 7 jih je obsojenih na 2letno ječo.

Sofija, 30. novembra. Prestolonaslednik Boris se je napram nekemu profesorju izrazil, da so ga vesti o odstopu kralja naravnost presenetile. Kralj Ferdinand ne namerava odstopiti in se odpovedati prestolu.

Sofija, 30. novembra. Kralj Ferdinand se je vrnil v Sofijo.

Bukarešt, 30. novembra. Avstro-ogrski poslanik v Bukareštu grof Černin je bil pri kralju sprejet v posebnih avdienci. Nastopna avdiencia se vrši v prihodnjih dneh.

PRESTOLONASLEDNIK.

Bruselj, 30. novembra. Prestolonaslednik Franc Ferdinand se je vrnil danes sem iz Londona.

NESREČA NA ŽELEZNICI.

Rim, 30. novembra. V Seccavi je zadel brzovlak ob tovrni vlak. Ubihih je 6 oseb, 20 ranjenih.

BELI PROTI ČRNEMU.

Pariz, 30. novembra. V nekem tukajšnjem varietetu je zamorski roko-borilec pobil Rusa. Vsled tega so padli beli gledalci po njem.

BOLGARSKA »HVALEŽNOST«.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) »Pijemont« javlja, da so Bolgari, še predno so se umaknili iz Drinopolja pred Turki, uničili vsa srbska pokopališča. Samo v Svilenu se nahaja okolu 800 grobov srbskih vojakov, ki so padli v boju za bolgarsko stvar in na vseh teh grobovih so Bolgari polomili vse lesene križe in kamenite spomenike. Ta vandalizem vzbuja tukaj največji stud.

POLJEDELSKA FAKULTETA NA BELGRAJSKI UNIVERZI.

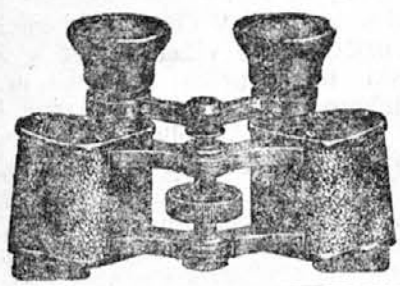
Belgrad, 30. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) V proračunu za prihodnje leto je stavljen tudi znesek 100.000 dinarjev za ustanovitev in ureditev poljedelske fakultete na belgrajski univerzi, ki bo nadomestovala posebno poljedelsko visoko šolo, kakor tudi tehnična fakulteta nadomestuje posebno tehnično visoko šolo.

SRBIJA ZA NAPREDEK POLJEDELSTVA V NOVIH KRAJIH.

Belgrad, 30. novembra. (Izvirno brzojavno poročilo »Dnevno«.) Poljedelsko društvo otvori v Skoplju skladišče poljedelskega orodja in strojev. V par dneh pride tam že prva partija in sicer 500 plugov.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske Tiskarne«.

Pošlite naročnino, ako je še niste!

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica LJUBLJANA

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Roman vodiške Johance prepovedan.

Včeraj smo dobili od policije naznailo, da „Roman vodiške Johance“ ne more biti priloga „Dneva“ — ampak da se sme prodajati le po knjigarnah. Mi smo se pritožili.

Vsak lahko kupi Roman vodiške Johance v naši tiskarni. Kupujte! Širite!

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglašitvah ni nič popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Proda se psica bernhardinka, stara pet mesecev. Gostilna »Čeh«, Rožna dolina. 1185-2

Poljsko-rusinsko.

Kdo preskrbi poljsko in rusinsko korespondenco?

Ponudbe na

H. Suttner,
Mestni trg št. 25.

Hiša z hlevom

blizu Trsta z mešano trgovino, trafiklo in gostilno se proda. Letni promet K 140.000, ki se pa lahko poveča. Cena po dogovoru. Vprašanje pod »DOBRODOČ« na »Prvo anončno risarno«.

Prva delavnica

v Ljubljani za popravila
vseh vrst čevljev

Hitra in trpežna izvršitev po nizki ceni. Prešernova ul. 9 na dvorišču.

Tržne cene v Ljubljani.

Tedensko poročilo od 7. nov. do 14. nov.

	Cene v kronah	
	od	do
1 kg govej. mesa I. vrste	1.72	1.92
1 „ „ II. „	1.52	1.72
1 „ „ III. „	1.40	1.48
1 telečjega mesa	1.80	2.00
1 prašičj. mesa (svež.)	2.20	2.40
1 „ „ (prek.)	2.20	2.40
1 koštrunovega mesa	1.40	1.50
1 masla	2.60	3.00
1 masla surovega	2.60	3.00
1 masti prašičje	1.80	2.00
1 slanice špeha (sveže)	1.72	1.92
1 slanice prekajene	1.90	2.00
1 sala	1.80	1.92
1 čajnega masla	3.20	3.40
1 margariskega masla	2.00	2.20
1 jajce	0.10	0.12
1 liter mleka	0.20	0.22
1 „ „ posnetega	0.08	0.10
1 „ „ sušene sladke	0.90	1.00
1 „ „ kisle	0.90	1.00
1 kg medu	1.40	1.60
1 piščanec	1.10	1.30
1 golob	0.40	0.50
1 raca	2.20	2.40
1 gos	3.60	4.00
1 puran	16.00	18.00
100 kg pšenice moka št. 0	35.40	38.00
100 „ „ št. 1	35.00	37.00
100 „ „ št. 2	34.00	36.00
100 „ „ št. 3	33.00	35.00
100 „ „ št. 4	32.00	34.00
100 „ „ št. 5	31.00	33.00
100 „ „ št. 6	30.00	32.00
100 „ „ št. 7	27.00	29.00
100 „ „ št. 8	16.60	18.00
100 „ koruzne moka	24.00	26.00
100 „ ajd. moka I. vrste	48.00	50.00
100 „ „ II. „	46.00	48.00
100 „ ržene moka	—	30.00
1 „ „ ližola	—	28.00
1 „ „ graha	—	28.00
1 „ „ leče	—	32.00
1 „ „ kaše	—	32.00
1 „ „ ričeta	—	26.00
100 kg pšenice	22.00	24.00
100 „ rži	18.50	20.00
100 „ „ ječmena	17.00	18.00
100 „ ovs	18.60	20.00
100 „ ajde	24.00	26.00
100 „ prosa belega	20.00	22.00
100 „ „ navadnega	20.00	22.00
100 „ koruze	18.50	20.00
100 „ krompirja	4.00	4.50
100 „ činkvartina	22.00	24.00
100 „ sena	4.50	5.00
100 „ slame	4.00	4.50
100 „ strelje	—	—
100 „ detelje	—	—
Cena trdemu lesu za m ³	11.00	12.00
Cena mehkeemu lesu za m ³	7.00	8.00
Prašiči na klavnici	1.00	1.20

L. MIKUSCH

Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo veliko izber
dežnikov in solnčnikov.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

1914 ADRESAR 1914

:: za KRANJSKO izide v kratkem. ::

Tozadevna pojasnila daje tiskarna Anton Slatnar v Kamniku.

Čez 400 krasnih zimskih raglanov

najnovjših fason za gospode in dame

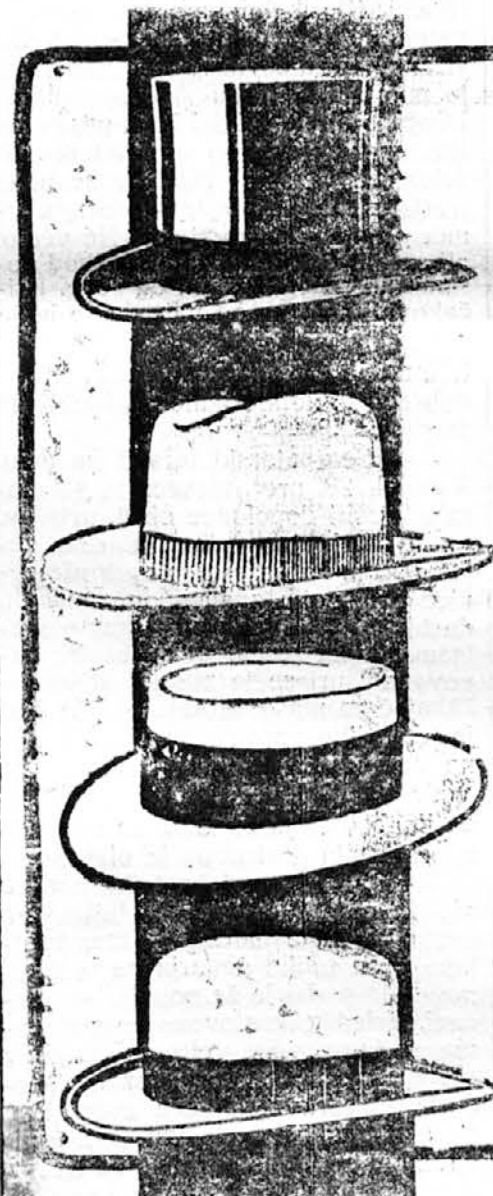
poprej K 40.—, 60.—, 80.—,
sedaj K 20.—, 25.—, 35.—.

Veliko izbiro jako toplih mikado,
potnih plaščev z najboljšo kožu-
::: hovino po najnižjih cenah :::

priporoča

Angleško skladišče oblek

O. Bernatović, Ljubljana, Mestni trg 5.-6.

Klobuki
Cilindri
Čepice
Kravate
Rokavice
Srajce
Nogavice
Žepni robci
Naramnice
Dežniki

Prof. Jagrovo

Trikot perilo

Za lovec:

Pletene telovnike
Dežne plašče itd.

Modna in športna trgovina

P. Magdič,

Ljubljana,

nasproti glavne pošte.

Radi pozne sezije prodam vse v moji zalogi
se nahajajoče blago, kakor

**klobuke, čepice, potrebščine
za modistinje**

po znižani ceni

MINKA HORVAT, modistinja,
Ljubljana, Stari trg šte. 21.

KRI, Cvetiča zunanost, zdravje, 50% prihranka na denarju v gospo-
MOČ, dinjstvu, tudi na mleku, sladkorju dosežejo, dobe vsi ki ne
pijejo drugega za zajutrak, južno kakor dr. pl. Trnkóczy-ja
ŽIVCE, sladni čaj, znamko Sladin. Dojenčki, ki se jih vzredil s
sladinom, zmešanim z nekaj mleka in sladkorja, se
občuduje. Ta vzreja stane polovico tega kakor druga
SPANJE DA otroška redilna sredstva. Bolezen in umr-
SLADNI ČAJ. ljivost ponehuje. Sladni čaj ni sladna kava,
ki zgubi pri praženju na redilni vrednosti.
na dan izdeljatelju: Lekarna Trnkóczy v Ljubljani, ki je dal vzrediti
s sladnim čajem svojih osem zdravih otrok. Po pošti najmanj 5 za-
vojev po 1/4 kg 4 K franko. Zavoj 5 kg po 15 zavojev 10 K franko.
1/4 kg zavoji po 60 vin. povsod, tudi pri trgovcih. Glavna zaloga na
Dunaju v lekarnah Trnkóczy: Schönbrunnerstrasse 100, Radetzkyplatz 4,
Josefstatterstrasse 25; v Gradecu: Sackstrasse 4.

Učiteljska tiskarna

: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6 :

se priporoča slavnemu občinstvu za izvršitev vsakovrstnih tiskovin.
Vsled najmodernejše uredbe izvršuje naročila najokusnejše in v naj-
krajšem času. — V zalogi in razprodaji ima najnovjše izborne mla-
dinske spise, kakor tudi vse šolske, županijske in druge tiskovine.

Litografija. Cene najnižje! Notni stavek.